

हिज्जल

फलं समुद्रस्य कटूष्णकरि वातापहं भूतनिरोधकारि ।
त्रिदोषदावानल दोषहारि कफामयभ्रंति विरोधकारि ॥
हिज्जलः कटुरुष्णश्च पवित्रोभूतनाशनः ।
वातामयहरोनानाग्रहसंचार दोषजित् ॥ (Rjn)

Samudra phala is katu in rasa, usna in veerya, alleviates vata, bhutanirodhakari, tridosha hara, kaphamaya-bhranti virodhakari.

Hijjala is katu in rasa, usna in veerya, alleviates vata, is pavitra, bhuta nasana and nanagrahasancara dosha jit.

.. निचुलानि च । पक्वाशयगते दोषे विरेकार्थं प्रयोजयेत् । च.सू २
It is used to produce virecana in pakvashaya gata dosha.

हिज्जलः कफवातघ्नो रेचनो वामकस्था ॥ (सुश्रुत सू.३९)
Hijjala alleviates kapha and vata is recaka and vamaka.

जलवेतसवद्धेद्यो हिज्जलोऽयं विषापुहः ॥ (Bpn)
Its properties are similar to that of Jalavetasa. It is specifically used as visanasaka.